

Aangepast conceptverslag

CCvD Archeologie

Datum: 14 maart 2022
Tijd: 14.00 - 17.00 uur
Plaats: Archeon, Alphen a/d Rijn
Versie: Aangepast conceptverslag

Aanwezig:

Bjørn Smit (BS)
Martijn van Gelderen (MvG)
Eli Gehasse (EG)
Kinie Esser (KE)
Bart Vermeulen (BV)
Pim Alders (PA)
Suzanne Wentink (SW)
Jeroen Flamman (JF)
Jan Willem Oudhof (JWO)

Susanne Boogert (SB)

Floris van Oosterhout (FvO)
Henk van der Velde (HvdV)

Dan Vis (DV)
Huib Jan van Oort (HJvO)

Patrick van Domburg (PvD)
Esther Wieringa (EW)

Vaste gasten

Henk Koster (HK, SIKB)
Jelle de Boer (JdB, SIKB)
Theo van Oeffelt (SIKB)

Afwezig

Arno Verhoeven (AV)
Harrie Winteraeken (HW)
Hans Koopmanschap (HKM –
vervanging door JWO)

Toelichters/gasten

Andrea Klomp (RCE)
Lisette van Leemput (OCW)
Machteld Linssen (RCE)
Joost Kuggeleijn (OCW)

Werkt bij

Rijksdienst Cultureel Erfgoed
BPD
RWS
Archeoplan Eco
Gemeente Deventer
SAXION
Het Oversticht
Vestigia
Buro de Brug

Inspectie
Overheidsinformatie en
Erfgoed
Arcadis
ADC Archeoprojecten

Normec
Omgevingsdienst
Rivierenland

SIKB

Afgevaardigd door

RCE/Rijk
NEPROM
RWS
BAP/SAMPL
CGA
SAXION/Onderwijs
IPO/IWC
VOiA
VOiA (*plv H. Koopmanschap*)
IO&E/Rijk

NVAO
NVAO

CI
VNG

Voorzitter
Secretaris (verslag)

Toehoorders

Femke Tomas (SAXION)
Nicole de Koning (SAMPL)

1. Opening en vaststellen agenda

14.00 uur

- Welkom aan gasten CCvD:
  - Andrea Klomp (RCE)
  - Lisette van Leemput (OCW)
  - Machteld Linssen (RCE)
  - Joost Kuggeleijn (OCW)

De vz opent de vergadering en heet leden en gasten welkom. HKM is verhinderd en wordt vandaag vervangen door JWO. Andere afmeldingen zijn er van AV en HW.

2. Het verdrag van Faro en advies Raad voor Cultuur en betekenis voor ons kwaliteitssysteem

*Bijlage Faro magazine van verdrag naar praktijk
Bijlage Notitie Reisverslag Faro – uit het GRO
Bijlage Rapport RvC Archeologie bij de tijd*

- Het Verdrag van Faro en de routekaart (inleiding door Machteld Linssen, RCE)
- Advies van de Raad voor Cultuur (inleiding en persoonlijke reflectie relatie kwaliteitssysteem door Bjørn Smit, RCE/CCvD)
- Wat betekenen UNESCO 2001, Faro en het advies van de Raad voor Cultuur op stelselniveau?(Joost Kuggeleijn, OCW)

Vz leidt het onderwerp in. Wat betekenen deze ontwikkelingen welke hebben raakvlakken met elkaar en vooral met betrekking tot het kwaliteitssysteem?

Verdrag van Faro

Machteld Linssen van de RCE is facilitator van het gesprek dat Faro op gang wil brengen als een routekaart met een uitvoeringsagenda. Zij licht Faro toe. Faro is een kaderverdrag; Nederland zal de intentie van het verdrag gaan onderschrijven. De invulling is aan de landen zelf. Malta biedt kansen voor publieksparticipatie, die worden nu nog onvoldoende benut. Vragen voor het CCvD zijn hoe de samenleving een plek kan krijgen vanuit het kwaliteitssysteem in de verschillende fasen van uitvoering van veldwerk tot de uitwerking en deponering.

Op dit moment is een reisverslag Faro gereed en is er recent een rapport verschenen met voorbeelden ter inspiratie.

De vraag is hoe het gesprek over Faro verder georganiseerd zou kunnen worden. Welk effect wil je bereiken en kan het kwaliteitssysteem daarin een rol spelen? Bijv. het verplicht stellen van het maken van een afweging over het betrekken van het publiek en op welke momenten?

Rapport Raad voor Cultuur

BS geeft een persoonlijke reflectie op het advies; hij begint met de constatering dat het volgens de RvC 'best aardig gaat in het bestel, maar dat er ruimte is voor verbetering'. Hoe eensgezind zijn we of kunnen we zijn als veld en wat heeft een directe relatie met het kwaliteitssysteem:

- Rechtstreeks zou dat kunnen door o.a. het PvE om te vormen naar een (interdisciplinair) onderzoeksprogramma;
- Doorgroeien als actor op basis van competenties (gesprek over Ba) en bestaande drempels (het sluit aan);
- Beroepsregister - wij hebben een Actorregister;
- Instellen Orde van archeologen.

Hierbij zijn haakjes waar we als veld iets mee kunnen door een positieve inbreng en het ontwikkelen van een gedeeld beeld waarmee je ook het politieke speelveld zou kunnen betreden.

Joost Kuggeleijn licht het bredere proces toe van Faro en het advies van de Raad voor Cultuur. In het advies zijn 4 lijnen te onderscheiden: Onderzoek, arbeidsmarkt, publiek en bevoegd gezag.

1. Het advies t.a.v het bevoegd gezag is veelomvattend. OCW gaat in overleg met partijen uit de RO. De uitkomsten daarvan gaan mee in de beleidsreactie aan de minister.
2. T.a.v. onderzoek is het advies om een onderzoekscentrum in te richten. Ook hier zal overleg volgen met o.a. een partij als Archon.
3. Voor het advies t.a.v. de arbeidsmarkt waren er al lopende initiatieven o.a. ondersteund door OCW. Het geven van een vervolg aan de uitkomsten is aan de markt.
4. Voor het betrekken van publiek sluit dit aan op Faro om daar bij onderzoek standaard ruimte voor te maken.

Na de zomer zal de beleidsreactie naar de Staatssecretaris gestuurd worden. Aanvullend loopt een beleidsdoorlichting door adviesbureau DSP. Als het CCvD input wil leveren kan dat het beste voor 1 juli gedaan worden. Op vraag van de Vz geeft Joost aan dat een gemeenschappelijke reactie altijd beter is dan partijen die individueel reageren. Werk waar mogelijk alvast in de geest van Faro, maar ook van het UNESCO 2001 verdrag. Het PvE kan een sturend element zijn om dat te faciliteren. Voor wat betreft het UNESCO 2001 verdrag zal Nederland het verdrag ratificeren. De kwaliteitsnorm zal daar op moeten gaan aansluiten.

De Vz stelt voor om wat uit het advies van de Raad voor Cultuur raakt aan het kwaliteitssysteem te verkennen en in juni te bepalen of we tot een gezamenlijke reactie aan het adres van de Staatssecretaris kunnen komen.

Bespreking CCvD

SW/IPO: IPO zal zelf ook een reactie indienen voor eind april.

BV/CGA: Vraagt waar gaan we over en waar vinden we elkaar? Uitdaging zal zijn om gemeenschappelijkheid te bereiken. Voor sommige onderdelen moeten we niet op de muziek vooruit lopen. Aan publieksactiviteiten zijn kosten verbonden. Er is een politieke keuze nodig om te bepalen dat die ook voor rekening komen van de opdrachtgever. Dat vraagt eerst nog om politiek commitment.

KE/BAP/SAMPL: De status van het protocol PvE is vrijwillig; heeft dat nog invloed? Joost Kuggeleijn leest zelf uit het advies dat die status krachtiger zou kunnen. Het kan ook geborgd worden via de lijn van de inhoud.

MvG/NEPROM: Let bij het formuleren vooral ook of je hetzelfde bedoelt en werk met casussen als voorbeeld.

HvdV/NVAO: De vraag is waar we met de structurerende rol van het CCvD een aanvulling kunnen leveren en waar we zelf voor aan de lat staat. Vanuit het Reuvensoverleg is er een kopgroep ingesteld. Een gedragen reactie vanuit het CCvD zou ook goed zijn. Hoe gaan we ons daarop voorbereiden en hoe komen we tot een gedragen reactie?

FvO vult aan dat de NVAO met een reactie zal komen namens de achterban van het NVAO. We moeten ervoor waken dat we niet teveel onderwerpen gaan combineren.

BS/RCE: Het vraagt van ons een andere manier van (publieks-)denken. In de ruimtelijke opgaven staan we nu nog sterk, maar het kan met de publieke opinie ook gaan kantelen. Joost Kuggeleijn vult aan dat een van de vragen uit het advies is of het bestel stevig genoeg is om daar mee om te gaan.

Besluit CCvD

Afgesproken wordt dat een klein comité/denktank met een brede afvaardiging vanuit het CCvD de mogelijkheden voor een eensgezinde reactie op het niveau van het kwaliteitssysteem en bestel zal voorbereiden voor de juni vergadering.

Deelnemers zijn: FvO, KE (eventueel met een collega namens BAP/SAMPL), MvG, HJvO, FT. SW zal haar IPO achterban bevragen op een deelnemer voor de denktank.

Actie SW

Onderwerpen ter besluitvorming/vaststelling m.b.t. BRL SIKB 4000/KNA 4.1 15.00

3.a Wijzigingsbladen BRL SIKB 4000/KNA m.b.t. geofysisch onderzoek en booronderzoek

Bijlagen:
Besluitformulier bij de ontwerp-Wijzigingsbladen versie 4-geof en 4-boren
Bijlage Ontwerpversie Wijzigingsblad versie 4-c005 geof
Bijlage Ontwerpversie Wijzigingsblad versie 4-c004 boren
Bijlage Overzicht openbare reactieronde inclusief verwerking

Toelichting: Bijgevoegd zijn de wijzigingsbladen versie 4c005-geofysisch onderzoek en versie-4c004-boren. Het CCvD heeft eerdere versies van deze wijzigingsbladen behandeld in de vergaderingen van 6 oktober resp. 13 december, waarna zij zijn vrijgegeven voor een openbare reactieronde. Deze heeft gelopen in de periode 3 januari – 18 februari 2022. De ingekomen reacties zijn als bijlage bijgevoegd en zijn verwerkt in de bijgevoegde versies van de wijzigingsbladen.

De ontwerp-wijzigingsbladen liggen vandaag ter vaststelling voor. Hierna kunnen ze in één keer verwerkt worden in KNA versie 4.2.

Bespreking CCvD

Het CCvD heeft geen opmerkingen bij of vragen over de voorlegde versies van de beide wijzigingsbladen.

Besluit CCvD

Zie onder 3b.

3.b Wijzigingsbladen BRL SIKB 4000/KNA m.b.t. deponeren

Bijlagen:
Besluitformulier bij ontwerp-Wijzigingsblad versie 3 deponeren
Ontwerpversie Wijzigingsblad versie 3-c009
Gespreksnotitie overleg Werkgroep Deponeren / CGA
Overzicht openbare reactieronde inclusief verwerking

Toelichting: Bijgevoegd is het wijzigingsblad versie 3-009 met betrekking tot deponeren. Het CCvD heeft een eerdere versie van dit wijzigingsblad op 9 juni 2021 vrijgegeven voor openbare reactieronde. De ingekomen reacties en de verwerking daarvan in een ontwerp-wijzigingsblad zijn op 13 december 2021 ter vaststelling voorgelegd. Besluitvorming is aangehouden voor een extra overleg met CGA/gemeentelijke depots over hun zorgen en kanttekeningen. Dit overleg heeft plaatsgevonden op 25 februari 2022 (zie de gespreksnotitie) waarbij de zorgen en kanttekeningen zijn weggenomen. N.a.v. de bespreking is het ontwerp-wijzigingsblad licht aangepast. Dit ontwerp-wijzigingsblad ligt vandaag ter besluitvorming voor.

Bespreking CCvD

SB/IO&E: Vult bij de gespreksnotitie van het overleg met CGA aan dat er wettelijke eisen zijn ten aanzien van archieven. Deze sluiten niet zomaar aan op de eisen aan een e-Depot.

BV/CGA: Eerder was er sprake van ongemak rond discussie in zijn achterban en het proces/afstemming. Nu ligt er een meer gedragen stuk voor dat ook recht doet aan het eerdere bezwaar rond het stellen van redelijke, extra eisen via het PvE. Er ligt nu een goede basis met de winstwaarschuwing dat hiermee niet alle discussies over redelijke eisen van tafel zijn. Hier ligt een stuk beleidsvrijheid van de gemeenten.

HJvO: Waarom wordt voor de overgangstermijn een termijn van 15 maanden gehanteerd? Geantwoord wordt dat de 15 maanden certificaathouders en certificatie-instellingen de gelegenheid geeft om de wijzigingen in te voeren.

Besluit CCvD

Het CCvD stemt in met:

- a. de Wijzigingsbladen versie 3-c009, 4c005-geof en 4c004-boren bij de BRL SIKB 4000, versie 4.1;
- b. het consolideren van de onder a genoemde wijzigingsbladen, tezamen met de Wijzigingsblad versie 2 (reeds in werking), in een nieuwe versie 4.2 van BRL en KNA;
- c. Versie 4.2 van BRL en KNA te voorzien van een overgangsregeling inhoudende:
  - Een overgangstermijn van 15 maanden voor de noodzakelijke omzetting van de accreditatie (certificatie-instellingen) en certificaten (certificaathouders).
  - Een overgangstermijn die overeenkomt met de overgangstermijn in de Wijzigingsbladen bij bepalingen die, op grond van de onder a genoemde Wijzigingsbladen, een langere overgangstermijn kennen dan 15 maanden.
- d. Versie 4.2 van BRL en KNA vrij te geven voor de acceptatieprocedure bij de RvA met mandaat aan het programmabureau tot redactionele wijzigingen n.a.v. de procedure bij de RvA;
- e. Na acceptatie bij de RvA van versie 4.2 deze aan te bieden aan de Minister OCW voor aanwijzing in de regelgeving.

4. Ter besluitvorming UNESCO 2001 i.r.t. de KNA Waterbodems

Bijlagen
Scenario's instrumentarium en hoe verder met UNESCO 2001
Besluitformulier KNA Leidraad Waterbodems
Ontwerp KNA Leidraad Waterbodems

De Vz leidt het onderwerp in. Het CCvD heeft in haar vergaderingen van 6 oktober en 13 december 2021 besluitvorming om UNESCO te implementeren via de KNA protocollen Waterbodems aangehouden. Op 7 februari jl. is een rondetafelgesprek geweest. Op basis van dat gesprek is afgesproken om via een aantal scenario's in beeld te brengen met welk instrumentarium UNESCO 2001 het best geborgd zou kunnen worden en welke rol het CCvD daarbij heeft. Op basis van deze scenario's wordt het CCvD gevraagd een keuze te maken voor het door haar gewenste scenario. Bij scenario's buiten de KNA is het CCvD vanzelfsprekend slechts adviserend (dat betekent dat het ministerie van OCW een andere koers kan varen).

Joost Kuggeleijn vult aan dat het een goed idee is om ervaring op te doen hoe je de intentie van het verdrag via regelgeving vervat. Lisette van Leemput vult hierop aan dat het ook wat durf vraagt. De ratificatie zal doorgang vinden, dat betekent dat de norm daarop moet aansluiten. Het is goed om nu al 'in de geest van' te werken en daarvan te leren en de ervaringen te evalueren.

Vz vraagt de leden van het CCvD welke van de scenario's de gewenste zijn?

Bespreking CCvD

JF/VOiA:

- Er is sprake van een discrepantie tussen scenario 1 en 2.
- De discrepantie met de KNA Landbodems lijkt nu wel terug te komen.
- Er worden in het voorstel teveel verantwoordelijkheden bij de uitvoerder gelegd.
- Het is vreemd dat het Verdrag geratificeerd wordt, terwijl de achterban (VOiA?) het niet ziet zitten.

BV/CGA:

- Scenario 4 is in feite een aanvullende variant.
- Het 'in de geest van' werken is voor de opdrachtgever een hele stap m.a.w. doorloop het proces met de juiste volgorde van stappen waarbij een nieuwe plek gegeven moet worden aan de inzet van wetenschap en publiek. Ook is er nog wat onduidelijkheid over het verstoorder betaald principe.
- We moeten ook nadenken over hoe we dit willen invullen voor kleinere projecten. De voorbeelden lijken vooral te gaan om grotere projecten.

RWS/EG: Waarom niet de eerder opgestelde stukken gebruiken in samenhang met de leidraad? We zouden landbodems hiervan niet uit moeten sluiten.

JdB: Doel van de BRL is ook nu al om te komen tot publieksbeleving. Vrijgave van de KNA leidraad kan een 'no regret' zijn voor eerste implementatie en op basis daarvan projecten te laten draaien en de leereffecten mee te nemen.

HvdV/NVAO: Wat is redelijk om door te berekenen aan de opdrachtgever? Joost Kuggeleijn reageert hierop dat dit een vraag is aan de samenleving. Die politieke keuze moet nog gemaakt worden. Het momentum is er wel om dat te doen en dat betekent waarschijnlijk dat de verstoorder ook mee gaat betalen aan publieksbereik.

Het voorstel: Leidraad na reactieronde vrijgeven en bij een aantal projecten in de 'geest van gaan werken'. UNESCO eist niet maar vraagt dat je de afweging maakt. Experiment voor komende tijd.

Reacties op KNA leidraad Waterbodems:

JF/VOiA:

- Er ontbreekt in de leidraad een koppeling tussen de modules en de KNA.
- Haakjes met de KNA en actoren soms uitvoerder soms initiatiefnemer daar graag een redactieslag op.
- Fig. 1 sorteert teveel voor op een archeologisch gravend onderzoek, terwijl dit ook begeleiding of niet-gravend onderzoek kan zijn.
- Tijdelijke maatregelen: na afloop van het werk lijkt het dat certificaathouder oneindig verantwoordelijk is voor de maatregelen. Perk die verantwoordelijkheid af.
- Verzoek is een juridische toets op de leidraad/ratificatie voor onbedoelde gevolgen.

BV/CGA:

- De leidraad is qua inhoud niet heel spannend. Het biedt vooral inspiratie.
- Er staat nog vaak 'moeten', terwijl het een Leidraad is.
- De voorbeelden zitten nog in de grote projecten. Uitdaging is om ook kleinere projecten te vinden.
-

EG/RWS: Fig. 2 is een eindmeting zowel archeologisch als civiel. Vanuit de leidraad gaat het om wanneer de certificaathouder klaar is.

De opmerkingen worden meegenomen in een volgende versie.

Actie Pb i.s.m. auteurs.

Besluit CCvD

Met inachtneming van de wijzigingen wordt de Leidraad voor een openbare reactieronde vrijgegeven. Daarnaast zal gezocht worden naar projecten om de Leidraad de komende 6 maanden toe te passen en er ervaringen mee op te doen.

5. Ter vaststelling: Twee werkafspraken t.a.v deponeren met- en zonder KNA Pakbon voor oude projecten

*Bijlage 5-1 Notitie met werkafpraak 1 aanleveren niveau
Artefactcode projecten voor 2017
Bijlage 5-2 Notitie met werkafpraak 2 Aanleveren van oude
projecten zonder een KNA Pakbon
Toelichting door: Esther Wieringa/Suzanne Wentink*

Toelichting: In het Regieoverleg Stroomlijnen Deponeren zijn op advies van een werkgroep tussen bedrijven, deponhouders en depotbeheerders onder regie van SIKB twee werkafspraken overeen gekomen. Deze afspraak gaat over het niveau van de Artefactcode in de gegevenstabel van de Pakbon voor projecten van vóór 2017 en over het kunnen aanleveren van oude projecten zonder een KNA Pakbon. Het Regieoverleg en de werkgroep hoopt dat door beide werkafspraken een groot aantal projecten alsnog gedeponeed kunnen worden.

Bespreking CCvD

IPO: Achterban herkent zich niet meer in de tekst van werkafpraak 2. Zij doelt hierbij met name op de planning en handmatig moeten invoeren.

NVAO: Uit hierover haar zorgen, zijn we nu weer terug bij af?

Vz verzoekt om Werkafpraak 2 in een kort overleg met de direct betrokkenen alsnog af te ronden.

Besluit CCvD

Werkafpraak 1 is akkoord.

Werkafpraak 2 zal in nader overleg worden afgestemd en via een schriftelijke ronde langs de leden gaan voor publicatie.

Actie Pb i.s.m. werkgroep

6. Ter vaststelling: Conceptverslag 13 december 2021

Aangepast conceptverslag 13 december 2021

SB/IO&E: Op pag 4; haar opmerking over actualisatie depots ging met name over dat de depots soms willen certificeren, maar vooral ook willen moderniseren.

SW/IPO: De door haar gestuurde opmerkingen van 12 jan. jl. zijn nog niet verwerkt.

PA/SAXION: Bij de PASTA cursus conserveren zijn de leerdoelen zoals aangegeven in het CCvD in december nog niet verwerkt.

Actie Pb

Met inachtneming van de wijzigingen wordt het verslag vastgesteld.

Onderwerpen-documenten ter informatie

16.30

7. Mededelingen/W.V.T.T.K.

- Mededeling: Terugkoppeling rondetafelgesprek Ba/Ma in het kwaliteitssysteem (HK/EW):
Op 7 maart is ronde tafelgesprek geweest. In het open gesprek zijn wederzijdse signalen en knelpunten besproken. Centraal staan de competenties, die moeten aansluiten op de wensen vanuit het werkveld. Het gesprek krijgt 10 mei een vervolg.
- Mededeling: de in de agenda aangekondigde sessie over de update van de KNA en follow up evaluatie gaat op 14 april niet door.
- Mededeling: SIKB-RCE organiseren op initiatief van Leo Smole van de gem. Arnhem een rondetafelgesprek over omgaan met menselijke resten
- De volgende vergaderingen van het CCvD in 2022 vinden plaats op:
  - 8 juni - gemeentehuis IJsselstein
  - 5 oktober - gemeentehuis IJsselstein
  - 12 december - Nntb
  - Allemaal in de middag vanaf 13.30 tot 16.45 uur.

8. Afsluiting en rondvraag

De Vz dankt alle aanwezigen en sluit de vergadering.